Førsteblad

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 18 | Fylke: Vest-Agder

Tilleggsspørsmålnr. | Herad: Lista

Emne: juletre og julekalu | Bygdelag: Heiedraget i nordaust og truleg heile Lista

Oppskr. av: Anders Grostøl | Gard:

(adresse): Stokkrom Farsund | G.nr. Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle. ja

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1 Ja, nå om åran, mest i kver heim.
2. Eg tru nok at enkelte brugte å ha ju-
og 4 letre frå 1870, å framöve frå då
he da ettekvert blit meir almin-
delig. I tia frå 1873-74, då eg va 5-6
år, hadde mi juletre heime, men
da va bare et laga „juletre"
på lag som dette mæ noen papperrose
sydd hel spipra på mæ pompespigr.
Der blei klöppt ronne pappersnole
a forsjellig leda papper, å ulige på
störrelse. Dei blei lagt, den störste
onst å på den ein som va et gran
mindre å mæ en an led, å fleir,
te den övste va ganske liden. Dæ
kalde mi ei papperrosa. Ha festa
på trepinnan. Sa blei heile stasen
festa på indre veggjen i stova
öve stovebore. Ha få juletre-grantre
va der kje tale om på Lista i den
ti, for der fantest ikkje gran i heile
sokna då. Men planteskolen på
Lista blei opretta i den tia, å då
noen få år va leen te bort.

3942

2 imod 1880, konne di kjöpe små grantre på planteskolen, å frå då a brugte di grantre te juletre i östbygda på Lista ront om planteskolen, å i Farsund ön.
Heime ville mi ön ha grönt juletre, å då tog far stien å sette op i storfora, bruntree vårt, å hagde a en krist- ei lida grein, å den spigre mi på vejjen å staste op ma sånten rose, ma korje a papper, å så eple, å menne å kåne å kranse å ryttere på heste - noge bagverk som far hadde kjöbt koo bagaran i Farsund. —
3 I den tia rontom 1880 hörte eg tale om då fyste juletre på en skole på Lista- aller i kjörkea
5 Nei, ikkje för, å sjellan nå - Kanskje helst ma noen beinvedkriste ma ber på (Kristtorn)
6 Nå, då alle som he juletre bruge gran, nå a da så forskjellig. I heime der bodnan a vaksne å kjeme heim te di gamle foreldran te jul, der he di tiast et lide tre på et bor, ma noge a den gamle kjöre juletrepynten å flag, lys, glitter å stjerna i toppen - Tree a bare 0,5-1 m högt. Der som a bodn, stemme tree på golve å a 1-2 m högt, å i en skole hel et forsamlings-hus kan da vere 2-4 m. högt.
Ha i di seinare år he di sett op juletre på torve i Farsund å

tvo-trè a di støste tetbygdan
på Lista – ude på gada – tre på
5–10 meter høgde.

7 På dei a der bare kulørte lyspære
Sjå 6. Nå a der sjellan eple å ann mad på
treei heiman, men litt på skuljuletre.

8 I heiman a da ettekvert meir di store
bodnan som pynte da for di mindre
Ei ti måtte kje bodnan sjå da før
da sto der pynta

9 Sjå 6.

10 Da a så forsjellig. Allti julaften; sommeti
der som a mindre bodn når granne =
bodnan kjæme å ska sjå juletreel.
Hos noen ån nyttarsaftenu, å seinste
gang hellig3 trekongers aften. (helterkonge)

11 Ja, der da stenne på golve jenge en
rimt om da både i heim å skoli,
å på juletre feste, å synge alle dei
julesange en kan hel he i dei små
heftan mæ julesange.
Den fyste julesalma eg lærte va „Synghöit
min sjæl, vor hjertesglad, nu blev her
fred på jorden. Nå synger de:
Glade jul – Du grønne glitrende tre –
Jeg er så glad hver julekveld; Her kommer
dine arme små. Jeg synger julekvad.
Oss er idagen frelser født. Deilig er
jorden. Deilig er den himmel blå
o. m. m. fl.

12 I ~~hjemmene~~ heiman som da lage seg: te
nyttår hell te helterkonge.

13 Di seie mest „ta ud" hel „ta a, å ta
ud juletree", for stjerna å flag å
noje a slasen bli, forint å brugt
fleire år –

4

14 Sjå 2 å 4. Nå bare grantre å enkelte bruge kriststorr - mi slie beinve.

15 Sjå 2 og 4

16 Dæ æ nokså vanlig at folk spare æ et kånnbann hel tvo te foglebann om jul. He di ikkje et tre framfor döra, så setle di op en borbede hel ein störr å binne dæ fast på.

Her på Lista æ ingjen segne om halm som nemd i 1.2.3.4.

3942

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING